

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland
instagram: knnvafdelingdelfland

Nieuwsbrief 12 10 november 2019

Natuurlijk Delfland

Natuurlijk Delfland staat voor een natuurlijke leefomgeving waarin mens en natuur samen een plek vinden.

En is actief in de gemeenten Delft, Lansingerland, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp en Westland, en de gebieden Sion, Wilhelminapark, Elsenburgerbos (Rijswijk) en Ypenburg – Leidschenveen (Den Haag)

Afdeling van de
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

VOORUITBLIK

Verklaring van de symbolen

*: een ledenbijeenkomst, niet-leden zijn van harte welkom om de sfeer van de vereniging te proeven. Meld je aan via afdelingDelfland@knnv.nl. Als het * teken ontbreekt, is de bijeenkomst openbaar en is aanmelding vooraf niet nodig.

W: afdelingswinkel is aanwezig; door hier te kopen steun je onze afdeling

G: Voor de gezelligheid

L: Voor mensen die willen bijleren

E: Voor de experts

H: Handen uit de mouwen

Thema voor 2019: bescherm de natuur in je buurt

Mocht je een idee hebben om je de natuur in je eigen omgeving b.v. met je burens te beschermen neem contact op. B.v. een actie nestkast, een actie gooi het in de bak, stenen uit een tuin halen. Wij ondersteunen dit soort activiteiten graag.

[Klik hier](#)

Soort van de maand november: klimop

Zag je een klimop? Meld het de Natuurlijk Delfland 06 – 33 00 1742 of via afdelingDelfland@knnv.nl of via [klik hier](#) zie bijgaande beschrijving of [klik hier](#)

*E 11 november, 19:30 – 21:30 uur, studiegroep Zoogdieren, Melariumpad 11, Delft.

Het doel van een studiegroep is om met elkaar heel veel te leren van zoogdieren. Je hoeft niet direct grote kennis van dit onderwerp te hebben wel verwachten we een actieve deelname.

Belangstellenden die kennis willen maken met de studiegroep worden uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen. Als je wilt blijven komen is een lidmaatschap vereist. Opgeven is verplicht via

zoogdieren@delfland.knnv.nl

*G 11 november, 19:30 – 21:30 uur, boekenbeurs, Wezelstraat 38, Delft

We hebben een nalatenschap van Ron de Rooij ontvangen. Acht dozen met prachtige natuurboeken: insecten, vogels, planten, strand en zee, katten. En 12 delen van de serie Fauna van Nederland.

De delen Fauna van Nederland verkopen we voor € 20,- per deel, per persoon maximaal één deel.

De overige boeken mogen meegenomen worden.

De dozen met boeken

Nederlandse Fauna

*L 12 november, 19:30 – 21:30 uur, studiegroep Mossen, Wezelstraat 38, Delft

Het doel van een studiegroep is om met elkaar heel veel te leren van mossen. Je hoeft niet direct grote kennis van dit onderwerp te hebben wel verwachten we een actieve deelname. Belangstellenden die kennis willen maken met de studiegroep worden uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen. Als je wilt blijven komen is een lidmaatschap vereist. Opgeven is verplicht via Aanmelden verplicht, 06 - 33 00 17 42 of afdelingDelfland@knnv.nl

*G 13 november, 14:00 – 17:00 uur en 19:00 – 21:30 uur, boekenbeurs, Wezelstraat 38, Delft

*G 13 november, 20:00 – 22:00 uur, Bestuursvergadering is verzet naar 20 november.

*G 14 november, 19:30 – 21:30 uur, boekenbeurs, Wezelstraat 38, Delft

G 14 november, 20:00 – 22:00 uur, lezing Vogels in Delfland, door Michel Kuipers.

In De Papaver, Korftlaan 6, 2616 LJ Delft, kom op tijd, want het aantal plaatsen is beperkt! Het gebied van Midden Delfland is bijzonder, een open polderlandschap tussen de grote steden Rotterdam, Den Haag en Delft. Niet voor niets heeft het sinds november 2017 de status 'Bijzonder provinciaal landschap'. Michel Kuipers kent het gebied en alles wat daar leeft, heel goed. Hij is voorzitter van de Vogelwerkgroep Midden Delfland en werkt al bijna 40 jaar mee aan wintertellingen van vogels en heeft aan diverse vogel-inventarisatieprojecten meegewerkt. Hij is dé uilenexpert (samen met John Kleiweg) in het gebied. Vanuit deze kennis en ervaring kan hij heel boeiend vertellen over alle vogels die in Midden Delfland, al dan niet tijdelijk, wonen. En natuurlijk komen ook de bijzondere projecten aan de orde die sommige vogelsoorten een steuntje in de rug geven. Bijvoorbeeld over de visdieven, de oeverzwaluwen en de weidevogels. De vele mooie foto's zullen zijn verhaal illustreren.

Georganiseerd door de Vogelwacht Delft e.o., het IVN Delft e.o. en Natuurlijk Delfland

H 16 november 9:30 – 12:30 uur, wilgen knotten in 's Gravenzande

Natuurlijk Westland zorgt voor gereedschap, koffie, thee en koeken. Het is raadzaam stevige schoenen en nauwsluitende kleding te dragen.

Locatie: Poelkade 8, 's Gravenzande

Verdere informatie bij: Geert van Poelgeest, 06 – 33 00 17 42, afdelingDelfland@knnv.nl

H 30 november 10:00 – 12:30 uur, wilgen knotten in Midden-Delfland

Help mee aan het onderhoud van de oude landschapselementen in Delfland!

Natuurlijk Midden-Delfland onderhoudt een aantal bijzondere landschapselementen in Delfland. Er is altijd werk te doen onder deskundige leiding. Help mee. Verzamelen: om 10.00 uur op de kruising Abtswoude / Vietnampad, Delft.

Bij regen gaan de activiteiten niet door. Natuurlijk Midden-Delfland zorgt voor gereedschap, koffie, thee en koeken. Het is raadzaam stevige schoenen en nauwsluitende kleding te dragen. Informatie: Huub van 't Hart, 015 – 262 27 79, afdelingDelfland@knnv.nl

H 16 november 10:00 – 12:30 uur, wilgen knotten in Rijswijk

Verzamelen de Blokhut, Pieter Postmapad. Help mee de wilgen te knotten in het Wilhelminapark te Rijswijk, of te wel het groene fitnessen. Natuurlijk Rijswijk zorgt voor gereedschap, koffie, thee en koeken. Het is raadzaam stevige schoenen en nauwsluitende kleding te dragen. Kinderen vanaf 12 jaar onder begeleiding van een volwassene welkom. Bij regen gaan de activiteiten niet door. Het is raadzaam stevige schoenen en nauwsluitende kleding te dragen.

Informatie: Geert van Poelgeest, 06 – 33 00 17 42, afdelingDelfland@knnv.nl

HOUD DE SCHOLEN OP HUN PLEK

H 17 november, 14:00 – 16:00 uur, demonstratie in Tanthof: houd de scholen op hun plek

Verzamelen: keerlus tramtram 1

De Stichting behoud het park, Natuurlijk Delfland, Kinderboerderij Tanthof, Waterspeeltuin Tanthof en Stichting Kindertuinen Delft organiseren een demonstratie onder de leus: Houd de scholen op hun plek. De demonstratie heeft als doel de gemeenteraad aan te zetten tot serieus overwegen en onderzoeken van de mogelijkheid scholen op de bestaande locaties te herbouwen.

Trek iets groens en/of boerderij-achtigs aan of heb het bij je. Vandaar gaat wandelen we naar de kinderboerderij, waar de actie feestelijk wordt afgesloten. Daar start ook een kaartenactie, waarmee we de gemeenteraad willen aanmoedigen ons alternatief mee te nemen in het haalbaarheidsonderzoek van de gemeente Delft.

De gemeente wil slechts twee locaties voor de nieuwe basisschool onderzoeken: het Abtswoudsepark (bij het Vietnampad) en de Kinderboerderij, waterspeeltuin Tanthof en kindertuin De Boterbloem.

Er is ook een petitie: Behoud het Abtswoudsepark. Teken deze!!!!

[Klik hier](#)

Verdere informatie over Behoud het Abtswoudsepark en de demonstratie

[Klik hier](#)

G 20 november, vanaf 20:00 uur, presentatie Natuur in 2019, natuurcentrum Melarium, Melariumpad 11, Delft. Op deze avond willen we leden en niet leden de gelegenheid geven om hun natuurervaringen aan elkaar te laten zien. Als je hier een bijdrage aan wilt geven? Neem contact via 06 – 33 00 17 42 of afdelingDelfland@knnv.nl Het mogen plaatjes zijn maar ook echte voorwerpen, denk aan gallen, schelpen, zaden, fossielen. Een beamer e.d. zal aanwezig zijn. Onze voorkeur gaat uiteraard uit naar de natuur in Delfland.

Natuurlijk Delfland beheert het natuurcentrum Het Melarium

Het Melarium, centrum van natuur, bijen en kunst; een plek waar je natuur, rust, ruimte en inspiratie vindt. Er zijn twee gebruikers Natuurlijk Delfland (1ste verdieping) en de Imkervereniging Delft (begane grond). Het Melarium is te bereiken via de Thijssesweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijssesweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium. Voor verhuur voor groepen tot tien deelnemers neem contact op met de beheerder van het Melarium, 06 - 13 07 07 14, afdelingdelfland@knnv.nl.

Tuintips

Bevordert het natuurlijk tuinieren.

Het is nu een goede tijd om struiken en bomen te planten. De grond is nog warm en de wortels zullen nog groeien.

Vervang kaal gegeten Buxus door Lonicera 'Maigrun' is een snelgroeiende en gemakkelijke plant. De Ilex crenata is mooi maar groeit alleen goed in iets zurige grond. Ligustrum 'Lodense' is ook een mooie vervanger.

Sterrenhemel

- 11/11, vanuit Europa is vandaag een bijzonder hemelverschijnsel zichtbaar: een Mercuriusovergang. Gezien vanaf de aarde beweegt de kleine planeet Mercurius tussen 13:35 en 19:04 uur voor de zon langs. Om het verschijnsel te zien is wel een grote verrekijker of kleine telescoop nodig, die bovendien uitgerust moet zijn met deugdelijke zonnefilters.
- 12/11, volle maan (14:34 uur). Vroeg in de avond, rond 19:30 uur, staat de maan al vrij hoog aan de oostelijke hemel.
- 13/11, op enige afstand linksonder de nog vrijwel volbelichte maan zie je de helder ster Aldebaran in het sterrenbeeld Stier. Kijk rond 20:30 uur in het oosten.
- 17/11, vannacht is het maximum van de Leoniden, een meteorenzwerm met het vluchtpunt in het sterrenbeeld Leeuw. De meeste 'vallende sterren' zijn na middernacht te zien; helaas is er wel veel storend maanlicht.

KNNV-afdelingswinkel, bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via afdelingDelfland@knnv.nl

Veldgids Diersporen Europa

Auteur(s): **Annemarie van Diepenbeek;**
 illustraties **Peter Twisk**

Prijs

Veldgids Diersporen Europa (Hardcover)
 € 37,95

Verschijnt begin december 2019, Je kan al reserveren.

'Veldgids Zoogdieren van Europa' is een sterk herziene heruitgave van de 'Veldgids Diersporen'. De oude gids behandelde alle zoogdieren van West-Europa. De herziene gids is uitgebreid met 103 soorten, spoortypen van zoogdieren, vogels, amfibieën en reptielen. Circa 50 soorten daarvan worden uitgebreid behandeld en circa 50 kort, meer in relatie tot zeer verwante soorten waar ze dan grote gelijkenis mee hebben.

TERUGBLIK

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.knndelfland.waarneming.nl

Als je geen account hebt mag je het melden via knndelft en zaterdag. Zet je naam in de toelichting.

03/11, **haarslak**, tuin Anneke Doorenbos.

06/11, **6 zilverreigers**, polder tussen Schipluiden en Vlaardingen, Willemein Poot.

06/11, **bloeiende braam**, Vlaardingse vaart, Willemein Poot.

06/11, **geschubde inktzwammen**, Hodenpijlse pad/Tramkade, Willemein Poot.

06/11, **rode kornoelje**, Sophia van Wouypad, Willemein Poot.

06/11, **snorzeefvlieg op moerasmelkdistel**, Willemein Poot.

03/11, **schimmel onbekend cocons oid** Kerkpolder Aukje Gjaltema.

06/11, **onbekende zwam op knotwilg**, Vlaardingse vaart, Willemein Poot.

06/11, **onbekende paddenstoelen** in een knotwilg langs de Zuidkade, Willemein Poot.

Wie kan de onbekende organismen een naam geven?: mail afdelingDelfland@knnv.nl

04/11, eind oktober nog een laatste keer het **gras** gemaaid polder Midden-Delfland.

En **ooievaars** zien nog even kans hun "slag" te slaan. Bruun vd Steuijt.

05/11, **1 bergeend, 1 smient, 1 koolmees, 1 krakeend, 1 waterhoen, 1 spreeuw, 1 raapzaad, 1 kauw, 1 fuut, 1 ekster, 1 grauwe gans, 1 meerkoet, 1 kuifeend, 1 grote zilverreiger**. Berkel en Rodenrijs.

06/11, zag ik langs de Vlaardingse vaart en langs de A4 de **braam** nog volop bloeien.

**G 6 november, 10:00 - 11:30, Natuurcafé,
Melariumpad 11, Delft**

Het was enorm gezellig en een gemoedelijke actieve sfeer. We hebben met elkaar diverse paddenstoelen op naam gebracht (**asgrauwe koraalzwam, geweizwam, gewone zwavelkop, zilveren ridderzwam, papilmycena en suikermycena**).

Zilveren ridderzwam

Papil- en suikermycena's

suikermycena

suikermycena, plaatjes

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

KNNV Nieuws wordt gemaakt door de volgende personen

Kees van der Kraan, verwerken van inzendingen

Marian Barendtszen, Caroline Elfferich e.a., de juiste benaming van soorten

Anna Kreffer, Soort van de maand

Jeanette van Zeijl, Tuintips

Huub van 't Hart, secretaris Natuurbescherming

Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen

Het redactieadres is afdelingDelfland@knnv.nl zie ook briefhoofd.

TIPS

Megaschool: [klik hier](#)

Biomassa: [klik hier](#)

Wij helpen je
uit te vliegen.

Om te genieten van de natuur. Of om haar te bestuderen
en te beschermen. De KNNV maakt je wegwijz in de natuur.

www.knnv.nl/afdelingDelfland

Natuurlijk Delfland is een
actieve natuurvereniging.
Geef onze club draagvlak
met je lidmaatschap.

[INSCHRIJFFORMULIER](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze
nieuwsbrief deelt met
vrienden en bekenden die
geïnteresseerd zijn in
thema's als natuurstudie,
natuureducatie en
natuurbescherming in
Delfland.